

ТАРАС ЯВОРСЬКИЙ – СЛАВНИЙ СПОРТСМЕН США, ЯКИЙ МАЄ КОРІННЯ З ХАРКІВЩИНИ

Лях-Породько Олексій, Лях-Породько Святослав

Національний університет фізичного виховання та спорту України, Київ

Анотація. Здійснено аналіз родоводу Тараса Яворського. *Мета дослідження:* здійснити аналіз та виявити особливості життєвого шляху та спортивної кар'єри Тараса Яворського, який має коріння з Харківщини. *Матеріал і методи дослідження.* Дослідження проводилось на основі родинного архіву, інтерв'ю, та архівних матеріалів. *Методи дослідження:* аналіз науково-методичної літератури, першоджерел, описовий та історико-порівняльний методи. *Результати.* З'ясовано, що Тарас Яворський має коріння з Харківщини. Досліджено його життєвий та спортивний шлях у США. Виявлено, що Тарас Яворський має успіхи у спорті, зокрема з футболу. Він був гравцем, тренером, менеджером, меценатом, засновником фанатського руху на підтримку українського спорту. *Висновки.* Тарас Яворський відомий спортсмен, функціонер, керівник, який має коріння з Харківщини, ніколи не забуває про свій український рід. Він досягнувши успіхи у спорті у США допомагає розвиватись й українському спорту. Не полишає старань Тарас й допомагати харківським спортивним клубам та організаціям. Українці цілого світу єднаються.

Ключові слова: Харків, Україна, спорт, діаспора, США.

Вступ. Українська діаспора має чисельну громаду у багатьох країнах світу. У США українці мають організовану структуру об'єднання. Будь яка сфера життєдіяльності суспільства США є вектором діяльності українців: політика, мистецтво, спорт, культура, освіта, військова справа тощо.

Яскраво й помітно українська діаспора зарекомендувала себе у США у спорті (Лях-Породько, & Каменєв, 2017). Чимало відомих американських спортсменів та тренерів мають українське коріння: Стефан Галайко, бокс, срібний призер Олімпійських ігор 1928 року; Рік Олексик, гандбол, тренер національної збірної; Мітч Купчак, баскетбол, переможець Олімпійських ігор 1976 року; Тарас Ліскевич, волейбол, тренер національної збірної та багато інших достойників (Лях-Породько, 2021).

Отже, постає актуальним дослідженням виявлення серед американських спортсменів саме тих хто має українське коріння. Тому такий славний спортсмен, тренер, менеджер як Тарас Яворський заслуговує на більшу увагу від української громадськості.

Мета дослідження: здійснити аналіз та виявити особливості життєвого шляху та спортивної кар'єри Тараса Яворського, який має коріння з Харківщини.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилось на основі родинного архіву, інтерв'ю, та архівних матеріалів.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, першоджерел, описовий та історико-порівняльний методи.

Результати дослідження та їх обговорення. Зі спогадів Тараса його мама народилася у Харківській області: «Мама народилася в селі Мотузівка, Харківська область, у 1937 році і то після голодомору. Але її старша сестра народжена перед голодомором. Вона на сім років старша від неї. Мама та бабуся розповідали, що то тяжкі часи були для України. То велика трагедія для України» (MVP український спорт, 2025).

Переживши радянський геноцид українців, мамина родина Тараса була змушена покинути свою батьківщину та переїхати до Німеччина і проживати деякий час у таборах переміщених осіб. Тут мама та тато Тараса й зустрілися.

Батько Тараса мав неабиякий хист до спорту. Ця любов до спорту передалась і Тарасу, який вже у США розпочав свою життєву та спортивну історію. Про це Тарас згадує таке: «В той час місто Чикаго мало багато футбольних команд. Мій батько Михайло грав за футбольну команду «Крила»

при Спілці Української Молоді. Пізніше він став головою СУМу, а згодом головним тренером команди «Тигри». Це все тоді, коли я, молодий хлопчик, зачав свою цікавість і любов до футболу та активність у СУМі» (MVP український спорт, 2025).

Подальша спортивна діяльність Тараса Яворського вражає. Презентую найбільш помітні спортивні моменти як гравця, тренера, менеджера, організатора, мецената, фаната.

Значною подією у житті Тараса, ще у п'ятнадцяти річному віці, були Олімпійські ігри 1976 року в Монреалі (Канада). У цей же час відбувся з'їзд СУМ у Монреалі. Два моменти, які найбільше запам'яталися йому: по-перше, познайомився з футбольною командою СРСР, яка складалася з гравців київського «Динамо» (Леонід Буряк, Олег Блохін, головний тренер Валерій Лобановський); по-друге, зірвав зі щогли та спалив прапор СРСР на олімпійському стадіоні. Ось як проявлялась патріотична позиція Тараса, який бажав бачити вільною Україну.

Наступною помітною подією була Олімпіада організована українською діаспорою у Філадельфії (США) у 1988 році. У цих змаганнях Тарас здобув срібні нагороди (Лях-Породько, & Каменєв, 2017).

Наступного року до США здійснила турне футбольна команда «Карпати» (Львів, Україна тоді була ще окупована СРСР). Львів'яни провели матч проти футбольної команди «Крила» (Чикаго).

У 1991 році Українська Спортова Централь Америк й Канади здійснила тур по Україні (Львів, Тернопіль, Івано-Франківськ, Дрогобич та Луцьк). Серед спортсменів були футболісти США та Канади. Найближчими своїми товаришами по команді Тарас називає Яро Дахнівського (відомий футболіст у США, учасник Олімпійських ігор 1996 року у складі збірної США з гандболу) та Богдана Недільського (відомий американський футболіст, який є першим легіонером у складі «Карпат» (Львів)).

Цього ж року футбольна команда «Дніпро» (Дніпро, Україна) здійснила турне по США й зіграла тренувальний матч проти футбольної команди «Крила» (Чикаго).

У 1992 році Тарас переїхав до Нью-Йорка та розпочав грати за футбольні команди «Чорноморська Січ» та «Йонкерс Крилаті» у Нью-Йорку/Нью-Джерсі.

Фантастичним видався 1999 рік. Цього року українська діаспора із США організувала поїздку, до Парижу, фанів на підтримку збірної України з футболу у матчі проти Франції. Окрім вболівання за національну збірну України, українці із США та українці з Європи улаштували унікальний футбольний матч: «Ми це організували з другом Левком Голубець з Клівленду. Ми хотіли поїхати у 1999 році. І там нас було 75 осіб. Ми прилетіли і зорганізували гру. До нас долучились хлопці з Великої Британії, хлопці з Німеччини та Бельгії хотіли грати проти нас. Це було супер. Це було приємно і по цей же час ми товаришуємо» (MVP український спорт, 2025).

З цього часу подібна підтримка України на футбольних полях світу стала традиційною та масштабною: 2000 рік – Осло, матч Норвегія – Україна. Тут Тарас особисто зустрів Леоніда Буряка, й отримав подарунок на День народження від збірної та Андрія Шевченка; 2000 рік – Брюссель (Бельгія), матч «Андерлехт» - «Динамо» Київ; 2001 рік – Кардіфф, матч Уельс – Україна; 2002 рік – Белфаст, матч Північна Ірландія – Україна; 2003 рік, Ельче, матч Іспанія – Україна; 2006 рік – матчі Чемпіонату світу (Лейпциг, Гамбург, Берлін); 2007 рік – Глазго, матч Шотландія – Україна; 2008 рік – Харків, матч Україна – Хорватія; 2009 рік - турне футбольної команди «Крила» Україною (Львів, Жовква, Куликів, Яремче, Богородчани); 2019 рік – друге турне до України «На крилах дружби» (Ірпінь, Київ, Львів, Богородчани, Івано-Франківськ); 2022 рік – Чикаго, головний тренер чоловічої збірної України з футболу, Олександр Петраков відвідав США й Тарас мав з ним зустріч.

Цікавим є ще й поза спортивна діяльність Тараса. Наприклад, у 2010 році він був спостерігачем на виборах у Харкові, у 2013 фонд Віталія Кличка

організував проект «Школа успіху», який відбувся на базі табору «Джерело» у Бучі.

Як волонтер та меценат Тарас, у 2023 році, організував збір коштів на підтримку хокейного клубу «Берсерк» Харків. Також хокеїсти, зірки НХЛ українського походження (Майк Крушельницький та Кен Данейко) надіслали форму, ключки, шайби та фотографії з автографами. У липні цього ж року він організував доставку гуманітарної допомоги в Україну від Української медичної асоціації Північної Америки.

Управлінська професійна діяльність Тараса успішна та цікава: віцепрезидент Української Спортової Централі Америки й Канади у 2010-2012 роках; тренер та керівник упродовж понад двадцяти п'яти років футбольного табору СУМ; футбольний арбітр USSF (понад 20 років стажу); обраний до Зали слави українського спорту у 2023 році (Лях-Породько, & Каменєв, 2017).

Тарас Яворський підтримує Україну у боротьбі за свою свободу!

Висновки. Тарас Яворський відомий спортсмен, функціонер, керівник, який має коріння з Харківщини, ніколи не забуває про свій український рід. Він досягнувши успіхи у спорті у США допомагає розвиватись й українському спорту. Не полишає старань Тарас й допомагати харківським спортивним клубам та організаціям. Українці цілого світу єднаються.

Перспективи подальших досліджень передбачають детальний пошук спортсменів США, Канади та інших країн, які мають українське коріння.

Список використаних джерел

References

- Лях-Породько О., & Каменєв Г. (2017). Організаційно-управлінська структура спортивного руху української діаспори. *Матеріали XXXVII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*, 37, 310–314.
- Лях-Породько О., & Каменєв Г. (2017). Особливості організації та проведення Олімпіад української діаспори. *Матеріали XIX Міжнародної науково-*

практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації», 29, 504–507.

Лях-Породько О., & Каменєв Г. (2017). Український олімпійський рух опору 1950–1990 роки: мета, завдання, напрями діяльності. *Фізична культура, спорт та здоров'я*, 45, 309–311.

Лях-Породько Олексій. (2021). Сучасні інформаційно-комунікаційні підходи до вивчення історії спорту (на прикладі радіо передач та он-лайн інтерв'ю). *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*, 21, 101–105.

MVP український спорт (4 лютого 2025). Taras Jaworsky футбольний гравець, тренер, фанат, менеджер, організатор, меценат [відео].

<https://www.youtube.com/watch?v=JFtW3K39yJo&t=50s>

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Відомості про авторів**Олексій Лях-Породько**

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-4165-1646>

Святослав Лях-Породько

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Україна

Отримано: 10.03.2025. Прийнято: 15.03.2025. Опубліковано: 28.03.2025.
